Rok IV. Wtorek dnia 4 Kwietnia 1922 roku. Cena 20 mk. №. 77.

Kurjer Częstochowski

DZIENNIK POLITYCZNO SPOŁECZNO LITERACKI

Prenumerata wynosi z odbieraniem w Administracji miesięcznie 400 mk., z odnoszeniem i przesyłką pocztową [450 mk. Cenny ogłoszeń: pierwsza strona za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce 80 mk., druga i trzecia 70 mk., czwarta 60 mk. za wiersz nonparelowy. Ogłoszenia w tekście przed kroniką i pod telegramami 70 mk. za wiersz. Nekrologi po marek 70 za wiersz. Drobne ogłoszenia, po 20 marek za wyraz. Ogłoszenia zagraniczne o 100 % droższe.

Adres Redakcji i Administracji: Częstochowa ul. N. P. Marji 41. Fotwarta codziennie od g. 9 rano do 7 w. Telegraf. „Kurjer—Częstochowa". Telefon 4. Nadesłanych rękopisów, z wyjątkiem zastrzeżonych, Redakcja nie zwraca. Na zasadzie uchwał Zjazdu Zw. Prasy prowincjonalnej, wszystkie komunikaty instytucji prywatnych i społecznych podlegają opłacie. Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.

Budżet Państwa.

I.

Częstochowa, 3-4-22.

Każdy organizm złożony wymaga przedewszystkiem racjonalnej, planowej, umiejętnej gospodarki, prowadzonej nie tak, aby zbyć, chaotycznie, z dnia na dzień, lecz wedle z góry obmyślanego i gruntownie przemyślanego systemu, w którym powinno być przewidziane tak, żeby nie wynikła żadna niespodzianka, żeby nie znaleść raptem wobec próżni, której nie będzie czem wypełnić. Zdają sobie doskonale z tego sprawę wszystkie przedsiębiorstwa prywatne, jak fabryki, rozmaite zakłady, gospodarstwa rolne itd. — wszystkie prowadzą bardzo skrupulatnie, z ogromną starannością buchalterję, a prowadzą nie dlatego bynajmniej, że weszło to w zwyczaj, lecz dlatego, że widzą w tem potrzebę, dobro swej instytucji, że rozumieją, iż jest to jedynie racjonalna droga rozwoju, pozwalająca ustrzec się całego szeregu błędów, uniemożliwiająca ustrzec się całego szeregu błędów, uniemożliwiająca przeprowadzenie posiadanych zamierzeń i planów.

Jeżeli umiejętna gospodarka finansowa jest podstawą i probieżem rozwoju każdej instytucji prywatnej, a umiejętnie i planowo zbudowany budżet jest niejako wyrazem tego rozwoju, wyrazem dla każdego najzupełniej miarodajnym i wystarczającym, to cóż dopiero mówić o tak skomplikowanym mechanizmie, jak państwo!

Jest zbiorem całego szeregu rozmaitych interesów, zagadnień i potrzeb obejmuje swym zakresem wszystkie możliwe przejawy życiowe, więc aby ta skomplikowana machina funcjonowała prawidłowo — musi posiadać bardzo umiejętną gospodarkę finansową, musi mieć znakomicie uregulowany i odpowiednio opracowany budżet, na podstawie którego możnaby się zorjentować o rozwoju danego państwa, o jego brakach, o środkach zaradczych, jakie przedsięwziąść należy.

Taki budżet obejmuje zawsze kilkanaście odrębnych działów gospodarczych, a są niemi poszczególne ministerja, oraz inne autonomicznie występujące, posiadające swoje osobne konta organa, jak Sejm, Naczelnik Państwa i td. Każdy taki dział żyje swem życiem wewnętrznem, posiada swoje specjalne zadania i cele, do których został powołany oraz wewnętrzną gospodarkę finansową. Ta ostatnia nie może występować odrębnie, samoistnie, lecz musi być dostosowana do całokształtu potrzeb danego państwa, musi być uzgodniona z potrzebami i innych działów, by zająć odpowiednie miejsce, jako pozycja li tylko w budżecie ogólno państwowem.

Przedewszystkiem więc każdy departament musi w swem łonie przeprowadzić odnośną dyskusję, rozejrzeć się, jakie są jego potrzeby finansowe, ustosunkować je z warunkami chwili obecnej i przedłożyć wyższej instancji tj. ministerjum. Ten, na podstawie przedstawionych przez poszczególne departamenty memorjał zestawia swoje żądania, przyczem jego praca nie jest bynajmniej skończona, zestawienie idzie do ministerjum skarbu, podlega niejednokrotnie amputacji, poczem dopiero, gdy obie strony zgodzą się na pewną sumę musi ministerjum skarbu wszystkie budżety uzgadniać, przedstawia je Radzie Ministrów i tam powtarza się znów często walka pomiędzy ministrem skarbu a innemi resortami, walka, przybierająca bardzo często nawet ostry charakter. Dopiero, kiedy Rada Ministrów zaaprobuje t. zw. preliminarz, tj. projekt budżetowy na nadchodzący rok, co powinno mieć miejsce z początkiem roku wtedy ministerjum skarbu ostatecznie zestawia wszystkie dane cyfrowe, przyczem powinno uskutecznić to tak, aby cały materjał był możliwie łatwo i zrozumiale, a zarazem przejrzyście ujęty, aby była widoczna pewna myśl przewodnia i celowość w jego układzie.

Idealny budżet to zwierciadło, w którem musi się odbić z całą dokładnością rozwój danego państwa. Jak widać z powyższego trzeba niesłychanej pracy, ogromnego doświadczenia i sumienności, aby go należycie ułożyć.

Min. Michalski przedstawił nam budżet nieomal całej Polski i aby dobrze ocenić tę pracę trzeba sięgnąć pamięcią wstecz, jak dotychczas u nas postępowano w tym względzie i jakie wogóle były warunki pracy.

Naiświeższe wiadomości

Na pograniczu polsko-sowieckim.

MOSKWA, 3.4 Wsp. „Izwiestja" donoszą, że na terytorjum rosyjskim potajemny związek samoobrony włościańskiej rozpowszechnia odezwy, zapowiadające, że „związek będzie odpowiadać na napad uderzeniem na pańskie majątki. O ile pokój Rosji z Polską nie może nas zabezpieczyć, to my sami zmusimy polskiego pana oprzytomnieć. „Izwiestja" zaznaczają, że władzom sowieckim nie udaje się obecnie przeszkodzić tworzeniu się włościańskich rewolucyjnych oddziałów, gdyż włościanie są prowokowani przez agentów Wrangla i Sawinkowa.

Stosunki polsko-rosyjskie.

RYGA, 3.4 Tel. wł. Po konferencji bałtyckiej, Cziczerin odbył dłuższą rozmowę z posłem Jodko. Cziczerin miał zapowiedzieć, że w drodze powrotnej z Genui uda się przez Warszawę aby omówić z rządem polskim plan polsko-rosyjskiej współpracy przy odbudowie Rosji.

Na konferencję.

PARYŻ, 3.4 Tel. wł. Lloyd George wyjeżdża na konferencję genueńską 6 kwietnia. Przejazdem premjer angielski zatrzyma się na jeden dzień w Paryżu.

Litwa a sprawa wileńska.

BERLIN, 3.4 Tel. wł. Tutejszy poseł litewski oświadczył, że rząd kowieński poruszy na konferencji genueńskiej sprawę wileńską, gdyż uważa, że nie może być mowy o gospodarczem odrodzeniu Europy Wschodniej póki nie zostaną usunięte powody do nowych zatargów. Łotwę w sprawie wileńskiej poprą Niemcy i Rosja.

Ochrona delegacji zagranicznej.

PARYŻ, 3.4 Tel. wł. Z Genui donoszą, że w celu zabezpieczenia spokoju na czas trwania konferencji genueńskiej, a również dla ochrony delegacji zagranicznych, rząd włoski wyznaczył około tysiąca agentów policyjnych.

Podróż min. Skirmunta.

PARYŻ, 3. 4. (Tel. wł.) W obecności posła p. Zamojskiego minister spraw zagranicznych odbył dłuższą naradę z francuskim ministrem skarbu w sprawie pożyczki dla Polski, pierwsza rata której ma być zrealizowana w połowie maja. W sobote minister wyjeżdża do Londynu, gdzie zabawi przez dwa dni. P. Skirmunt ma być przyjęty przez króla Georga.

Polska a Mała Ententa.

PARYŻ, 3. 4. (Tel. wł.) Minister spraw zagranicznych p. Skirmunt oświadczył przedstawicielom prasy, **że Polska nie należy do Małej Ententy, jak również, że między Polską a państwami bałtyckiemi konwencje nie istnieją.**

Wiadomości polityczne.

Śmierć Karola Habsburga.

Agencja Reutera donosi z Funchal na Maderze, że b. cesarz austrjacki b. król węgierski zakończył życie.

Wiadomość tą potwierdza również agencja Havasa.

Dokumenty kompromitujące Lenina.

Dzienniki wiedeńskie przytaczają ciekawy wyciąg z tajnych aktów archiwum b. tajnej policji austjackiej. Dokumentem tym jest poufny list niemieckiego sztabu generalnego z prośbą o roztoczenie tajnego dozoru nad Leninem w Semeringu, gdzie przybył on na wypoczynek.

Pismo zawierało następującą adnotację:

1) Emigrant Lenin jest na służbie wywiadowczej sztabu generalnego.

2) Wyświadczył on szereg ważnych usług głównemu dowództwu.

3) Kieruje on agitacją, dążącą do wywołania rozkładu w armji rosyjskiej.

Ponieważ jest on w posiadaniu cennych tajemnic sztabu niemieckiego, istnieje obawa, aby nie wykorzystał ich na niekorzyść Niemiec.

Sądząc z dokumentów, zawartych w swem „dossier", Lenin był „szpiegiem uczciwym" i nie handlował tajemnicami.

Dokument ten wykryto przypadkowo. Oto komuniści wiedeńscy, widocznie na zlecenie z Moskwy, ofiarowali grubą sumę w złocie za wydanie im z archiwum wszystkich aktów, odnoszących się do pobytu Lenina w Austrji. Zaintrygowało to władze, które przeglądając owe papiery, znalazły ów dokument.

Ciekawe wiadomości.

— Wczoraj w godzinach popołudniowych odbył się w Paryżu w College de France wykład prof. Einstejna. Na wykładzie byli obecni między innymi liczni członkowie instytutu, profesorowie i uczeni. Wchodzącego do sali prof. Einsteina powitało audytorjum gorącemi owacjami.

— Strajk węglowy zapowiedziany w Stanach Zjednoczonych na dzień 1-go kwietnia, rozpoczął się już w kopalniach stanów Ohio i Illinois.

— Dyrekcja policji lwowskiej zawiesiła wydawnictwo socjalistycznego dziennika ukraińskiego „Wpered".

— Wczoraj odbył się w Poznaniu wiec, zwołany pod hasłem protestu przeciwko tolerowaniu domu gry w Sopotach.

Spółdzielczy Bank Ludowy w Częstochowie.

Z ostatniego zebrania reprezentantów T-wa Pożyczk. Oszczędn.

W niedzielę ub. odbyło się doroczne zebranie reprezentantów Tow. Pożyczk. Oszczęd.

Zebranie zagaił prezes zarządu dr. J. Marczewski. Stwierdzono obecność 48 reprezentantów i 3 kandydatów.

Na przewodniczącego powołano p. Pa ługę, na asesorów pp.: Gorzelaka i Szmer dta, na sekretarza Fr. Chachulskiego.

Na wstępie dr. Marczewski omówił sprawozdanie za rok 1921, wskazał znaczenie ważniejszych pozycji i wykazał, że Tow. od chwili zmiany ustawy tj. od początku 1919 roku kroczy drogą normalnego rozwoju, że spełnia znów swą doniosłą ideę ku wielkiemu pożytkowi rzemiosł, robotników, drobnych kupców itd.

Po wyczerpującej dyskusji, w której zabierali głos pp: Saławcki, Braksator, Ślęzak, Łochowski, dr. Giedrych, Kurpiński i inni, którym udzielał szczegółowych wyjaśnień dr. Marczewski. Budżet wykazujący w aktywach i pasywach 45,262,822 mk. 55 f. i sprawozdanie zostały jednomyślnie przyjęte.

W myśl ustawy z d. 20.1 — 20 r. przystąpiono do zatwierdzenia nowego statutu pod nazwą „Spółdzielczy Bank Ludowy" z nieograniczoną odpowiedzialnością. Zebrani zaakceptowali z upoważnieniem władz Tow. do załatwienia związanych z tem formalności.

Dłuższą dyskusję wywołała sprawa podziału zysków w sumie 911.289 mk. 57 fen. Zabierali głos pp.: dr. Marczewski, Wilkoszewski, Saławcki, Kurpiński, Łochowski, Ślęzak i inni. Przyjęto projekt Zarządu, a mianowicie: 10 proc. na kapitał zapasowy 91124 mk., na pokrycie nie pewnych 470 pożyczek 91704 mk. po stra cenie należności udziałów, na dywidendę w wysokości 8 proc.—107520 mk., dodatkowe wynagrodzenie dla Zarządu 10 proc. Rady 10 proc., personelu 15 proc. do podziału przez władze T-wa, na podatek skarbowy od zysków przeszło 200 tysięcy i pozostałość na specjalną rezerwę.

Uchwalono podnieść wysokość udziałów do 3 tysięcy, celem zwiększenia kapitału obrotowego a tem samem umożliwienia członkom zaciągania „większych i dłuższych pożyczek. Udziały dopełnione być mają w ciągu jednego roku. Sprawy członków mało zamożnych i nie mogących dopłacić rozpatrzy Rada Tow. celem przedłużenia terminu wpłat lub rozłożenia na raty.

W końcu, po ożywionej dyskusji, przyjęto w całości budżet na rok 1922 według projektu Zarządu a która zamyka się w sumie 8.500,000.

Na tem posiedzenie zostało zamknięte.

Kronika.

Zebranie Zw. Lud. Nar. W niedzielę, dn. 2 kwietnia, o godz. 5 poł. odbyło się na Kulach zebranie członków Koła Zw. Lud. Nar. dzielnicy „Kule" przy licznem udziale gości i sympatyków. Przewodniczył obradom prezes Koła p. A. Kula. Dłuższe przemówienie w sprawach aktualnych i o działalności Zw. Lud. Nar. wygłosił p. W. Jabłoński, którego z wielkiem zainteresowaniem wysłuchali zebrani. Wywiązała się ożywiona dyskusja, podczas której zabierali głos: pp. A. Kula, Balcerek, R. Soroka, Wł. Goltz i Birkowski. Na pytania zebranych udzielał wyczerpujących odpowiedzi p. Jabłoński. Następne zebranie postanowiono zwołać w najbliższym czasie.

Z zebrania Stow. wł. nieruchomości.

W lokalu własnym odbyło się roczne zebranie Stow. właścicieli nieruchomości. Obrady zagaił p. Dużyński. Przewodniczył obradom p. Bartelski. Na wstępie odczytano sprawozdanie z działalności za rok ubiegły. Następnie uchwalono budżet na rok 1922 w wysokości mk. 124.800 z prawem przekroczenia o 100 procent. Długą i bardzo ożywioną dyskusję wywołała sprawa ochrony lokatorów. Jak wiadomo, łomżyńskie Stow. właścicieli nieruchomości zrzekło się własności swych domów i w sprawie tej zwróciło się do Stowarzyszeń wszystkich miast, by uczyniły to samo. Po dyskusji, w której zabierali głos pp. Jastrzębski, Wargski, Dużyński, na wniosek p. Waręskiego pro jekt ten odrzucono, a uchwalono wystosować do Sejmu memorjał o zniesieniu ochrony lokatorów.

W wolnych wnioskach uchwalono, aby Stow. zajmowało się również handlem, by powiększyć dochody T-wa. Na wniosek p. Kolwasa, uchwalono utworzyć komisję dla oceny mieszkań. Do Zarządu Stow. właścicieli nieruchomości wybrani pp. Dużyńskiego, Szczecińskiego, Chmielewskiego, Klepackiego. Waręskiego, Jastrzębskiego i Kędzierskiego.

Na tem obrady zakończono o godz. 8-ej wiecz.

Z Czarnej Kawy „Lutni". Na urządzodej w sobotę staraniem sekcji dramatycznej „Lutni" „Czarnej Kawie"—program wypełniły estradowe popisy pp.: Irmy Baumgartówny, Ireny Cwierzyńskiej, Zofji Lindnerówny, Ireny Horyszowskiej oraz pp. Kazimierza Browicza, prof. E. Mąkoszy i Kazimierza Jędrzejczyka. Clou wieczoru był występ p-ny I. Horyszowskiej, która zdradza naprawdę talent wokalny i duże zdolności sceniczne. Wszyscy wykonawcy starali się, by program „Czarnej Kawy" był urozmaicony i wypadł możliwie najlepiej.

Kierownik sekcji dramatycznej, p. K. Browicz jako reżyser i wykonawca uwy datnił swe zdolności, pomysłowość i pracę. „Czarne Kawy" warto urządzać częściej.

Wieczór Boy'a z udziałem Frenkla. W czwartek 6 kwietnia r. b. w sali Straży ogniowej odbędzie się jeden gościnny występ znakomitych artystów warszawskich, aby dać możność ujrzenia częstochowskiej publiczności pięknego wieczoru artystyczno - literackiego z wesołemi piosenkami Boy'a, znakomitego humorysty i utalentowanego tłumacza arcydzieł literatury francuskiej.

W wieczorze wezmą udział wybitni artyści warszawscy, a w pierwszym rzędzie nestor humorystów scenicznych Frenkel, oraz Umińska, artystka teatru Polskiego, Uszyńska, artystka teatru „Reduta", muzyk i kompozytor Krupiński i wielu innych.

Ponieważ wieczory Boy'a cieszyły się w tymże zespole artystów olbrzymiem po wodzeniem w Warszawie, sądzić należy, iż Częstochowa tak miłą imprezę artystyczną powita nader życzliwie.

Artykułów spożywczych nie wolno wywozić! Rada ministrów na posiedzeniu dnia 30 marca br. postanowiła zakazać wywozu zboża i jego przetworów, bydła, nierogacizny, mięsa, tłuszczów i nabiału, oprócz przeznaczonego na wywóz w kwietniu kontyngensu 100 wagonów jaj i zorganizować objazdową komisję rewizyjną dla skontrolowania, jak zarządzenia te będą na granicy wykonywane, wezwać ministra sprawiedliwości i ministra spraw wewnętrznych do przedłożenia w ciągu dwóch tygodni danych co do zarządzeń przeciwko winnym uprawia nia lichwy żywnościowej, — oraz spraw wewnętrznych, aby zwrócił się do samorządów z wezwaniem do przestrzegania uchwał komisji odnośnie do cen.

Walka z drożyzną. W sobotę odbyła się w Min. Skarbu konferencja, na której p. Minister Skarbu wespół z dyr. dep. p. Mikuleckim przedstawił gronu dziennikarzy zarządzenia Rządu w sprawie walki z drożyzną.

P. Minister Skarbu, wychodząc z założenia, że wzrost drożyzny wobec wzglę dnej stabilizacji naszej waluty i pewnego nawet nadmiaru produktów żywnościowych na rynku wewnętrznym jest zjawiskiem ekonomicznie zupełnie nieuzasadnionem, oznajmił, że na jego wniosek Rada Ministrów uchwaliła bezwzględny zakaz wywozu środków żywności (mięsa, nabiału, tłuszczu, jaj itp.), jakotez zorganizowanie sprężystej kontroli na granicy w formie lotnych komisji kontrolujących.

Stwierdzając, że Rząd postanowił rozpocząć jaknajergiczniejszą walkę z plagą drożyzny, p. Min. Michalski wezwał za pośrednictwem prasy całe społeczeństwo do udzielenia Rządowi niezbędnego w tej sprawie czynnego poparcia, albowiem bez zorganizowanej w tym kierunku akcji zwalczanie drożyzny natrafić musi na nie zwyciężone przeszkody.

Ochrona lokatorów. Na wczorajszym posiedzeniu Komisji prawniczej pod przewodnictwem pos. Mieszkowskiego obradowano nad nowelą do ustawy o ochronie lokatorów.

Ustalono dopuszczalność umów dobrowolnych, zaś wszystkie proponowane wyjątki od tego postanowienia odrzucono.

W razie, jeżeli nie dojdzie do zawarcia dobrowolnej umowy, obowiązywać będą stawki, przewidziane w ochronie lokatorów.

Z kolei przystąpiono do ustalenia muo żników, przyczem dyskusji nie ukończono.

Krakowski teatr w Częstochowie. Od dnia 3 b. m. odbywać się będą występy w teatrze „Paryskim" zespołu najwybitniejszych artystów teatru „Bagatela" w Krakowie.

Pod artystycznym kierunkiem dyrektora J. Siekierzyńskiego odegrane zostaną: „Kobieta, która zabiła", sztuka w 7 obrazach, którą „Bagatela" po dziś dzień wystawia z wielkiem powodzeniem, „Płomień" sztuka w 3 aktach i 4 obrazach, nowość „Morphium" nokturn w 4 częściach Hansa Müllera.

W skład towarzystwa między innemi wchodzą pp. Iza Kozłowska i Czesława Siekierzyńska.

Bilety wcześniej nabywać można w cukierni „Cristal".

Podziękowanie.

Zarząd Towarzystwa Dobroczynności dla chrześcijan składa niniejszem serdeczne podziękowanie

WP. Janowi Bełdowskiemu,

członkowi honorowemu Towarzystwa, za pamięć i hojną ofiarę stu tysięcy marek w bilecie skarbowym.

Prezes Zarządu Towarzystwa
Antoni Januszewski.

Ze Zw. Lud. Narodowego. We środę, dnia 5 b. m., o godzinie 7 wiecz. odbędzie się w lokalu Sekretarjatu pow. Zw. Lud. Narodowego, Aleja III nr. 62, I-e piętro zebranie członków Koła Związku Ludowo-Narodowego dzielnicy „Częstochówka". Przemówienie wygłosi p. W. Jabłoński. Wstęp na zebranie dla członków i gości sympatyków.

—

We wtorek, dnia 4 b. m., o godz. 6 i pół wiecz. w lokalu Sekretarjatu Powiatowego Związku Ludowo-Narodowego Aleja 3 nr. 62, I piętro, odbędzie się posiedzenie Zarządu powiatowego Związku Lud.-Narod.

—

W lokalu Sekretarjatu powiatowego Zw. Lud.-Narod., Aleja III nr. 62, I piętro, są do odebrania legitymacje dla członków Koła Związku Ludowo Narodowego dzielnicy „Śródmieścia" na rok 1922.

Biuro Sekretarjatu otwarte w dni powszednie od g. 6—7 w., a w niedzielę i święta od g. 9 i pół do 11 rano.

Zarząd.

Koncert symfoniczny. Dnia 8 b. m. w sobotę w sali straży ogniowej o godz. 8 wiecz. odbędzie się koncert znanej orkiestry symfonicznej 18 pp. ze Skierniewic pod dyrekcją kap. Goldemberga. W programie utwory: Mayerbera, Moniuszki, Rosini'ego, Puccini'ego i Liszta. Szczegóły w afiszach. Bilety do nabycia w cukierni „Cristal".

Aresztowania. Został zatrzymany Jan Jakubski, który skradł bieliznę, garderobę wartości 2,000 mk. Ludwikowi Szemińskiemu, zam. w Tarnowie pow. Jędrzejowskiego.

Został zatrzymany Zygmunt Majewski poszukiwany przez władze wojskowe. Majewskiego przesłano do Sądu Wojskowego Rejonowego w Częstochowie.

Zapasy na święta. Na szkodę Aleksandra Millera, organisty, zam. w Poczesnie, nieznani sprawcy skradli 3 indyki, 3 kury i 1 kaczora na ogólną sumę mk. 30,000.

Olbrzymia kradzież towarów łokciowych. Za pomocą włamania ze sklepu Chai Balc, zam. w Krzepicach skradziono różnych łokciowych towarów na ogólną sumę mk. 800,000.

Defloracja. Został aresztowany Józef Nabiałek, zam. we wsi Wielki Bór gm. Grabówka, oskarżony o zniewolenie 16-to letniej dziewczyny.

Przez szybę. Z mieszkania Janiny Maniorskiej zam. w Częstochowie przy ul. Mokrej 20, nieznany sprawca za pomocą wyjęcia szyby z okna skradł garderobę wartości 64.500 mk.

Na posterunku. Do szpitala miejskiego przywieziono robotnika kolejowego z Radomska Tomasza Nowińskiego, który został postrzelony przez złodziei, podczas pełnienia służby. Stan N. jest beznadziejny.

Pilnować wozów. Na Nowym Rynku, Franciszkowi Kozekwa, zam. we wsi Zawisna, gm. Poczesna skradziono z wozu artykuły spożywcze wartości 3800 mk. Kradzieży dokonał Władysław Fijałkowski, zam. we wsi Puszczewo gm. Węglowice.

Kradzież. Z mieszkania Józefa Łapoty, zam. przy ul. Panny Marji 3, nieznany sprawca za pomocą dobranego klucza skradł garderobę wartości 18,000 marek.

Pożar fabryki. Spłonęła w Poraju fabryka wyrobów ceramicznych. Straty wynoszą kilka milj. mk.

Związek bandytów. Na skutek energicznego tropienia bandytów przez policję w Zagłębiu, bandyci, nieschwytani jeszcze, wystosowali do p. nadkomisarza Konstantego Strzeleckiego list, w którym komunikują, że zakładają związek ludzi

uczciwych, a na prezesa związku powołają osobę, którą on wskaże, i proszą, aby aż do widomej sanacji stosunków dotych czasowego życia zechciał powstrzymać się od zamierzonych aresztowań.

—ioi—

Z sali odczytowej.

System wychowania i szkolnictwo w Chinach.

(Odczyt profesora J. Halperna).

W niedzielę w sali teatru kolejowego odbył się odczyt prof. Ignacego Halperna na temat „System wychowania i szkolnictwo w Chinach".

Na wstępie prelegent zaznaczył, iż szkolnictwo w zmartwychwstałej Polsce powinno się należycie rozwijać, gdyż nie ma już czynników uważających szkołę, jako środek dla wynarodowienia.

Przyczyną wadliwego rozwoju naszego szkolnictwa jest zła tradycja. Historja pedagogiki, jest historją wyzwolenia się od metod i rządzeń dawnych instytucji. Po tym wstępie prelegent wskazał na istnienie najstarszego narodu konserwatywnego. Naród chiński, ignorując postęp jest w szkolnictwie przykładem tego, co i jak być nie powinno. Bóstwem Chin jest niebo, a cesarz jest uważany jako syn nieba, który rządzi wraz z urzędnikami. Główną zasadą w Chinach było posłuszeństwo względem zwierzchności. Tą też zasadę stosowano w szkołach. Uczeń, który zdał najlepiej egzamin, mógł kształcić się wyżej i zyskiwał tytuł „kwiatu talentu", następnie otrzymywał tytuł „uznanego uczonego", wreszcie został przeniesiony na „listę uczonych" i odtąd żyje na koszt państwa. Składając ostatni egzamin, jako „członek lasu ołówków" staje się kandydatem do najwyższych urzędów. Każden może zdawać egzamin ile razy zechce i zdarza się nawet, że do jednego egzaminu stają ojciec, syn i wnuk. Przez cały ten szereg lat uczniowie studjują naukę czytania i pisania, która jest niezmiernie trudną, gdyż stanowi pismo ideograficzne. Wszystkich ideografów jest 260,000. Język chiński jest niezmiernie bogaty, mimo, iż gramatyka nie posiada konjugacji odmian i t. d. Treść zdania zależy od położenia wyrazów i akcentu. Poezja ma osobną wymowę. Naukę dzieci rozpoczynają od 5-go roku życia. Cały dzień spędzają one w szkole, nie mając żadnych wakacji. Niczem innym nie wolno im się zajmować, jak nauką. Aby uczynić je cierpliwemi i wytrwałemi, wpajają w nie zasadę „czyń wszystko z widocznem zadowoleniem".

System nauczania w Chinach polega na wykuwaniu zdań, które dopiero na wyższych studjach zostają im wyjaśnione. Treść składa się z sentencji moralnych, uczących bezwzględnego posłuszeństwa dla rodziców i nauczycieli, grzeczności, dobrego wychowania i t. d. Główną zasadą nauczycieli było męczenie dzieci, aby w nich zdławić indywidualność. System przymusowego nauczania, nie jest w Chinach zaprowadzony, bowiem uczeń kończący szkoły, może tylko zostać urzędnikiem. Uczniowie wynoszą ze szkół pracowitość i drobiazgowość, posuniętą niemal do pedanterji. Chińczycy trzymają się tradycji, nie zważając, czy ona dobrą jest czy złą i nie dążą za postępem.

Lecz u nas, pomimo, iż wiemy, że program szkoły musi być zastosowany do warunków życia, trzymamy się złej tradycji. Trzeba to złamać. Trzeba dać młodzieży więcej przedmiotów realnych i usunąć zbyteczne języki martwe. Na tem zakończył prelegent swój odczyt.

Szkoda, że tak ciekawy temat, mało zainteresował publiczność częstochowską, gdyż nie zjawiła się ona zbyt licznie.

A. H.

—ioi—

Ze sceny i estrady.

Koncert I-go Gimnazjum.

W sobotę 1-go b. m. odbył się koncert I go Gimnazjum Państw. im. H. Sienkiewicza. Program wypełniły popisy chórów, orkiestry, śpiew solowy i deklamacja. Chór mieszany, bardzo liczny (200 ucz.), wykonał doskonale z uwzględnieniem znaków dynamicznych, szereg pieśni, rozpoczynając marszem „Ochotnikiem" Nowowiejskiego. Swietnie odśpiewano „Kukułkę"—Schrecka, którą powtórzono na żądanie publiczności. Podobało się słuchaczom „Wesele Krakowskie", w którym głosy wstępują kolejno, jak we fudze. Wogóle chór mięszany, pod umiejętnem kierownictwem p. E. Mąkoszy, spełnił swe zadanie znakomicie.

Chór męski odśpiewał piosnkę „Gdym wyjechał na wojnę"—Mąkoszy, „Motylki" —Mendelsona-Stattlera, „Krakowiaka"—Moniuszki i inne. Spiew chóru męskiego wypadł słabiej, niż mięszanego.

P. Piwowarczyk deklamował z werwą i z odczuciem wiersz „Powstaniec śląski" —A. Stankiewicza.

P. Bielobradek odśpiewał solo „Nie swatała mi cię swatka"—Niewiadomskiego i „A jak poszedł król na wojnę"—Künemana, przy akompanjamencie p. E. Mąkoszy. P. Bielobradek, nagrodzony hucznemi oklaskami wykonał te utwory z uczuciem i bardzo muzykalnie.

Orkiestra smyczkowa odegrała marsza „Kowale"—Fucika, „Wiosnę"—Griega, Intermezzo i Barcarolle z „Opowieści Hoffmana"—Ofenbacha. „Pieśń ludową" i „Bajki" — Komzaka. Orkiestra, chociaż niezbyt liczna, jednak spisywała się dzielnie. Zaznaczyć trzeba starannie o wycieniowanie („Wiosna"—Griega i utwory Komzaka). Z przyjemnością można było zauważyć, że orkiestra wzrasta liczebnie i rozwija się pomyślnie, dzięki dyrygentowi p. E. Mąkoszy.

Całość koncertu wypadła doskonale. Widocznem było, iż wytrawny kierownik chórów i orkiestr, nie szczędząc pracy, usilnie stara się o wydoskonalenie zespołów szkolnych, co mu się w zupełności udaje.

Pracę tę umiała ocenić młodzież, składając p. E. Mąkoszy wieniec wawrzynu z szarfami w dowód uznania.

S—b.

—ioi—

Ofiary

(Złożone w Redakcji „Kurjera Częstoch.")

Na zdemobilizowanych żołnierzy.

Stow. spożywcze „Przyjaźń" mk. 10.000.

—ioi—

Tajemnice starych domów.

W „Daili Mail" opowiada John Parr o tajemnicach starych domów, które dopiero podczas rozbiórki dla przebudowy wychodzą na światło dzienne.

W wiejskim domku w Kent, rozebranym niedawno, pod schodami znaleziono skrytkę, schowek zdaje się przemytników. Flaszki wódek, paczki zbutwiałych belgijskich koronek, worki z herbatą leżały nietknięte od półtora wieku, a w szparze komina znalazła się tabakierka z monetami, noszącemi datę roku 1789.

Przy burzeniu domu w Londynie znaleziono kryjówkę, zbudowaną pod dachem a przylegającą do sypialni. Pokoik ten miał 8 stóp i 4 cale długości, a 6 stóp szerokości. Swiatło i powietrze dochodziło miniaturowym okienkiem, tak sprytnie umieszczonym, że widoczne było tylko z jednego punktu dachu. Rura, prowadząca do wnętrza, była drogą, którą dostarczano do tej kryjówki żywność w czasie, gdy właściwe wejście było niedostępne. W tym pokoiku z czasów królowej Elżbiety, w którym od setek lat noga ludzka nie postała, znaleziono kapelusz duchownego, różaniec, książkę do nabożeństwa, kubek i talerz bynowy. Na ścianie widniał następujący napis: „Jestem od wielu godzin bez strawy i napoju, obawiam się, że się coś strasznego stało".

Strasznieisze było odkrycie w starym dworku w Yorkshire w pobliżu Harrow-Gate. Podanie głosi, że dworek ten był schroniskiem rozbójników. W tajemniczej komnacie, wbudowanej w grube mury, znaleziono szkielet mężki w pół siedzącej a w pół klęczącej postawie. Szkielet ubrany był w wysokie buty, spodnie do jazdy konnej i takiż kaftan. Z pasa wyleciał mu pistolet, z kieszeni wypadły na ziemię dwa złote zegarki, dwa pierścienie i kilka złotych monet z datą 1776. Prawdopodobnie łotrzyk w sytuacji bez wyjścia popełnił samobójstwo, bo czaszka była zgruchotana.

—ioi—

Zdaleka i zbliska.

— **Trzy wyroki śmierci.** Sąd doraźny w Kozienicach rozpatrywał w d. 28 marca sprawę Antoniego Paducha, oskarżonego o 10 napadów bandyckich na włościan i kupców w pow. kozienickim, zabójiwo policjanta i zranienię trzech policjantów. Sąd wydał wyrok, skazujący Paducha na karę śmierci przez rozstrzelanie.

Sąd doraźny w Radomiu osądził w d. 29 marca sprawę Józefa Adamskiego i Marcina Piwowarskiego, oskarżonych o 4 napady bandyckie w powiecie radomskim, a w tem o głośny napad na dwór w Goszczewicach p. Elzbiety Ostrowskiej.

Sąd wydał wyrok, skazujący obydwu bandytów na karę śmierci przez rozstrzelanie.

Wyrok śmierci na Paduchu już wykonano.

Członek P. P. S, hersztem bandytów

Znany przywódca socjalistów z Chełma, Zurowski, jak się okazało był zwyczajnym hersztem bandy rabusiów, grasujących między Radomiem a Lublinem. Żurowski stał w zeszłym roku na czele robotników w czasie demonstracji w Chełmie, która doprowadziła do krwawego starcia z policją. Dnia 27 marca br. wyjechał z ramienia PPS. dla zorganizowania strajku w Radomiu. Na drodze został poznany przez policję jako herszt bandy. W czasie rewizji Żurowski wyjął rewolwer i położył trupem policjanta, drugi policjant w obronie własnego życia zastrzelił Żurewskiego.

Tragedja życiowa urzędnika.

Z zimna i głodu zmarł w stogu siana.

Przed niedawnym czasem znaleziono w Wielichowie (Wielkopolska) w stogu siana zwłoki b. sekretarza podatkowego Matyaszczyka.

Nieszczęśliwy popadł w chorobę umysłową, skutkiem czego zwolniony został ze służby, nie mając środków do życia, bo rodzina opuściła go zupełnie, tułał się przez kilka miesięcy po okolicy. Do stogu schronił się przed zimnem i zmarł tam z zimna i głodu. Nadmienić należy, iż stóg siana, gdzie zmarł M., należał do jego rodziców.

Dwie wyrodne matki.

Jedna dusi dziecko, druga da je świniom na pożarcie.

Ewa Biernat, panna, lat 27 licząca, zamieszkała we wsi Pańkowie gm. Tarnawatka pow. Tomaszowskiego, zadusiła swe dziecko natychmiast po jego przyjściu na świat.

Drugą zbrodniarką jest Dominika Słomieniuk, robotnica na folwarku Lubcie, gminy Jurczów pow. Tomaszowskiego, która czując zbliżające się rozwiązanie, umyślnie wyszła za chlew i tam porodziwszy dziecko, porzuciła je w chlewku, gdzie biedne maleństwo świnie zagryzły.

Obie wyrodne matki aresztowano.

Rozmaitości.

(—) **12 czereśni za... 55.500 marek.** Do targowych Hal paryskich przywieziono w tych dniach z jednej z oranżerji z okolic Paryża wiązkę, złożoną z 12 czereśni. Trzy firmy owocowe, mające ambicję wodzenia prymu w posiadaniu nowalji, rozpoczęły zaciętą walkę o to, której z nich ma przypaść przywilej nabycia owego osobliwego o tej porze okazu. Jedna z firm chciała zakupić czereśnie w celu puszczenia ich na sprzedaż, druga zamierzała ofiarować je pewnej wybitnej osobistości politycznej, trzecia wreszcie otrzymała od swych klijentów polecenie kupienia pierwszych czereśni dla pewnej znanej tancerki rosyjskiej.

Po dziesięciu minutach gwałtownej licytacji wiązka z dwunastu czereśni została wpośród nabożnej, skupionej ciszy przyznana trzeciej z walczących o pierwszeństwo firm, za skromną kwotę 150 franków, czyli naszych 55 500 marek.

TEATR „ODEON“

Program od niedzieli 2 do wtorku 4-go Kwietnia r. b.
Tylko 3 dni!!! **Tylko 3 dni!!!**

TRZY CIOTKI

Pełna humoru farsa w 6-ciu — — aktach. — —

W roli hrabianki Elwiny, ulubienica Publiczności, urocza **LEDA NOWA.**

NAD PROGRAM:

Międzynarodowe Zawody Narciarskie w Zakopanem w r. 1922.

TEATR „PARYSKI“

Od soboty dnia 1-go kwietnia i dni następnych.

W PŁOMIENIACH SAHARY

(Flame of the Desert)

Rekordowy film wytwórni „Goldwyn Pictures“, New-Jork.

Gorący koloryt egzotyczny. — Splendor starego Egiptu. — Krwawy bunt i zaciekłe walki arabów z Anglikami.

W rolach głównych po raz pierwszy w Częstochowie:

Słynna **Geraldina Farrar** olśniewa zachwyca upaja. Niezrównany **Leon Tellegen** porywa, przykuwa, oszałamia

---

KINO NOWY

ul. Panny Marji № 43.

Program od czwartku 30 b. m. i dni następnych.

Niezwykły dramat w **2-ch Serjach** p. t.

W sidłach Szatana

z udziałem ulubieńców publiczności: mistrz ekranu **MOŻUCHIN** i jego urocza partnerka **LISIENKO**

Serja I-a: „Potęga zła“

Możuchin jako pastor w roli męża Lisienki, a w II-ej serji w charakterze jej syna

Pastor Talnohs — typ anety,
W świętej cnocie zasuszony,
Nie nęcił go świat, kobiety —
Skromnie żył przy boku żony.

Pewnej nocy do pastora,
Przybył demon nieznajomy,
Który zbudził żądz upiora —
Słychać w domu burzy gromy!..

Piękną panią pastorową
Uwiódł nędzny pejzażysta,
Pałał zemstą też grobową
Do pastora ten artysta.

Stąd kolizje, niespodzianki,
Różnych intryg łańcuch długi:
Co wyniknie z tej „sielanki“,
Zobaczymy w serji drugiej.

Na święta!!

Wyborowa mąka pszenna
na baby wielkanocne
do nabycia w Chrześcijańskim handlu produktów mącznych i zbożowych

B-ci Golnik

Częstochowa, ul. Kościuszki № 37.
Telefon 482.

Za **6500** Mk. na całe **ubranie** męskie z dobrego kortu

Za **2.000** Mk. na całą damską **suknię**

można nabyć w znanej firmie

J. Dawidowicz i S-ka
I Aleja 7. Tel. 74.

Tamże nabyć można korty, bostony, szewioty, wełniane i bawełniane materjały oraz płótna. Nie wierzcie reklamom, lecz przyjdźcie i przekonajcie się. Sprzedaż hurtowa i detaliczna.

Fabryka Szczotek i Pędzli

Wielki wybór różnych szczotek do użytku domowego, technicznego i dla fabryk Wyrób własny po cenach fabrycznych.

Paweł Szlezinger

— Sklep I-sza Aleja № 3. —

Fabryka Ogrodowa 8, przyjmuje reparacje szczotek maszynowych.

Czytajcie! Nowość!

Ważne dla Dam!

Magazyn okryć damskich, kostjumów i ubiorów dla dzieci w wielkim wyborze, najmodniejsze fasony po cenach najniższych.

Tanio bo w prywatnym mieszkaniu.

A. Nowak w Częstochowie, I Aleja 4 (front).

Pamiętajcie adres!!!

Ważne dla wszystkich!

Zawiadamiam Sz. Klijentów, że na nadchodzący sezon zaopatrzyłem swój zakład obuwia w największy wybór wszelkiego rodzaju, t. j. męskie damskie i dziecięce szyte i szpilkowe oraz posiadam w wielkim wyborze: lakierki, prunelki białe i szare w najnowszych wydłużanych fasonach, po cenach przystępnych.

Uważajcie na adres.

A. Sztybelman
I Aleja № 10.

UWAGA; Ponieważ powiększyłem moją pracownię szewską i kamasznictwa wykonywam wszelkie obstalunki w przeciągu jednej doby.

Na święta

ładne i tanie firanki każdy kupuje tylko
Bławatnym Magazynie
pod firmą

B. Librowicz

Częstochowa, II Aleja № 16,
vis a vis szpitala.

Polecam również w wielkim wyborze: wełny, bostony, gabardiny, szewioty, alpagi, etaminy, batysty, satyny, płotna, płócienka, korciki, kapy, obrusy, ręczniki i wszelkiego rodzaju podszewki
po cenach fabrycznych!

14	**Najtańsze źródło !!!**	14
I-sza Aleja	**FIRMA** **Neo-Bławat** **I Aleja 14** (dom p. Frankego) NADSZEDŁ NA ŚWIĘTA duży wybor firanek, dywanów i chodników **ceny fabryczne!** jak również posiada w wielkim wyborze: wełny, jedwabie, korty męskie, płótna widzewskie i żyrardowskie, obrusy, kapy, kołdry watowane, koce i t. d.	dom Frankego
14	**Najlepsze towary!**	14

Uwaga: Dla gospodyń!

NOWOURUCHOMIONA
Chemiczna Fabryka Mydła

„SALWATOR“

przy ul. Strażackiej № 4
obok łaźni kąpielowej.

Poleca najlepsze i najtaniej po hurtowej cenie mydło № 1 zawierające
od 63 — 68 proc. tłuszczu.

Zródło Polskie
Jana Radziejewskiego

Krakowska 1, obok Stow. Rolniczego

poleca towary bławatne, konfekcyjne z fabryki „Częstochowianka“ po cenach fabrycznych, gotowe suknie damskie, dziecięce, bieliznę, wyprawy do chrztu, duży wybor bluzek, fartuchów i pończoch.

Najlepsze źródło taniego kupna!
Zwracać uwagę na adres!

Lecznica chirurgiczno-dentystyczna

pod kierunkiem lekarza specjalisty ze specjalnem laboratorjum zębów sztucznych

ulica Kilińskiego № 3

wejście ze strony Kasy Skarbowej

Przyjęcia od godz. 9-ej rano do 7 wieczorem Biednym wszelka porada i pomoc bezpłatnie od 9—11 rano.

Aptekom, Drogerjom

dostarcza Neo Fosfatynę Galena Dom Ajencyjno Handlowy Michał Nodzeński, Kraków, przedstawiciel na Małopolskę.

Potrzebna kasjerka z dobremi referencjami. Oferty w Administracji „Kurjera“ dla M.

Bileter przyzwoity, uprzejmy potrzebny do „Odeonu“.

Młoda, przystojna blondynka pragnie poznać mężczyznę w wieku średnim na stanowisku. Traktuje rzecz z poważnie. Listy i fotografje proszę nadsyłać do „Kurjera pod liczbę 20.

Różne sita, rafy, siatki druciane, tkane i kręcone na ogrodzenia do parkanów, bufetów i okien wyrabia Władysław Scibirowski, Rynek Wieluński 32, telefon 324.

Zgubiono legitymację wojskową na rok 1922, oraz bilet wolnej jazdy na przejazd z m. Łodzi do Równego, dyplom odznaczenia w armji francuskiej i różne dokumenty wojskowe na imię Edwarda Puszczyńskiego, starszego szeregowca.

Wydzierżawię lub odstąpię na jeden rok piekarnię z mieszkaniem, oraz dwiema filjami. Wiadomość ul. Kościuszki 17, Jan Chruzik dawniej Chabiniak.

Zgubiono papiery wojskowe rok 1894 na imię Władysława Smyndek, zamieszkałego w Zawierciu.

Potrzebny mężczyzna, jako wychowawca do chłopców w wieku 13—15 lat. Pierwszeństwo samotni, inteligentni i energiczni. Oferty pisemne Administracja „Kurjera“ dla wychowawcy.

Redaktor i Wydawca: Adam Paciorkowski.

Odbito w Drukarni „UDZIAŁOWEJ“